

Het Sliedrechts Dialect (917)

Aan, op, bij, naebij en nog veul meer...

Gistere kwam 'k op d'n dijk Jaonusse tege. Van hum hoorde ik dat Odderjon ok weer trug aan d'n dijk is. AAN d'n dijk. OP d'n dijk ... Vreemd aailijk. D'n êene keer OP en effe laeter AAN. Laeter, toe 'k 'r nog is over naegedocht had, kwam 'k 'r achter dat 't langs d'n hêêlen dijk OP is. Op de Kaai. Op de Zaoi. Op Baonhoek. In dut rijchie hoort dan ok Op de Singel. Zou 't komme deurdat de huize in vroeger tije met de voorkant Op d'n dijk benne gebouwd? De Maarewelsingel was naederhand bij 't inpoldere van de Huibert de Baotplaet ok 'n dijk. Logisch dà je dus Op de Singel kwam te weune. Aailijk verving die Singel 't gedêelte van d'n dijk tusse de Ôôsterbrugstraet en De Grôôte Kaarek. 't Stuk dà nae de naomsveraandering van de wijke A, B, C, D, E en F, Kaarekbuurt gong hiete. En laete we nou as we 't over dat dêel van Slierecht hebbe, zegge IN de Kaarekbuurt. De naam Kaarekbuurt besting netuurlijk al van oudsher, mor as straetnaom wier die pas midde jaere '60 vernoemd. Zel 't door de 'mederrene' tijde gekomme zijn dà we zijn gaon praote over IN de Kaarekbuurt in plek van OP de Kaarekbuurt?

Vedder kijke

Toch wel leuk om is vedder in ons durrep rond te kijke hoe 't met de aandoijinge gesteld is. Voor verschaaijene dêele van ons durrep gebruike we BIJ. Denk mor aan 'Bij de Zaoi' of 'Bij de Waotertoren'. Bij betekent hier 'in de buurt van'. 't Is nie percies aan te geve waer iemand weunt, mor wel zô ongeveer. Je kon wel weune OP de Zaoi, mor dan hà je 't over de bebouwing op de vroegere griendplaet. De Waotertoren stao nog aaltijd op z'n vertrouwde plek OP de Zaoi. De benaoming OP is hier te vergelijke met het gebruik van wà we êêder zêêje over 't weune Op de Singel. De Zaoi is ommers, net as de Huibert de Baotplaet, 'n laetere landaanwinning van ons durrep. Laete we nou is 'n kixsie neme op d'n Ouwe Uitbraaijing. Je maareket 't al. De mense weune d'r OP. Op de met veul zand opgespote ouwe plaete as De Kaarekeplaet en de al meer genoemde Huibert de Baotplaet. Mor, as we nou deurgaon en wà percieser wille wete waer ze weune, dan wordt 't in êene IN. In de Maarewestraet, in de Middeldiepstraet, in de Willeminastraet en gao zô mor deur. 't Is aaltijd IN de straet! Bij plaain krijge we weer wat anders. Dan staot 't gemeentehuis OP 't Langeveldplaain. Weune ze AAN 't Van Den Houte Willemsplaain en AAN 't Drijberplaain. Een aander geval is de Indestrieweg. De beweuners zelle zegge IN de Strieweg, zôôas de weg in de volksmond wel wier genoemd. Mor, zegge we ok weer nie dat de bedrijve AAN de Indestrieweg legge? Zou dat AAN bedoije dà ze aailijk aan 't waoter van de haove en de revier legge?

Naer Binnendijks

Hoe zit 't Binnendijks met de straete, plaaine. wege en laone? Laete we is met de straete beginne. Waer weun jij? IN de Vermeerstraet of IN de Paulus Potterstraet? Een rijchie huize wor kennelijk aangedoijd met IN. Dà zellefde vinge we ok bij de laone. IN de Rembrandtlaon, IN de Thorbeckelaon. Laon motte we dan ok zien as 'n deftigere straet mè groen. De wijke worre hier wel anderand genoemd. Weunde ze vroeger nog OP de Nieuwe Uitbraaijing, nou hoor ie ok IN gebruike. IN de Ôôswijk, IN de Westwijk, IN de Griende, IN de Weere, IN de Hoffies ... Bij 't

Winklerplaaïn staon de winkels AAN het plaaïn. ‘k Ben benieuwd wat de beweuners van ‘t Buitenaf zegge... ‘t Klinkt ‘n bietjie vreemd: IN ‘t Buitenaf, mor past OP of AAN wel? ‘t Zellefde zou ie ok kanne zegge over de Hakgriend. En zô zalle d’r nog wel meer te vinge zijn, mor laete de beweuners van die straete d’r zellef mor is op reagere...

Spraakverwarring

Hadde we ‘t al êêder over de Strieweg. Daer was ‘t IN of AAN. Mor hoe zit ‘t nou met de Stesjonsweg. Weune doen ze daer OP de Stesjonsweg. Vreemd, de huize staon ommers aan aallebaai de kante LANGS de weg. Je zou dus wat anders verwachte, mor ja, die Stesjonsweg is al knap oud en in d’n tijd dat ie aangelege wier, hadde we allêênig nog mor d’n dijk en daer wier altijd van OP gesproken, zôdat die spraakverwarring wel te begriipe vaalt. Bij de Prelweg gebruike we weer AAN, net as bij de vroegere Tienegt langs de rijksweg. De boerderij en de kapel stinge OP de Tollesteegt. Ok deuze weg was van vroeger jaere. Vandaer warschijnlijk ‘t gebruik van OP zôôas bij de Stesjonsweg. De leste weg die we hier noeme is de Boslaon. Weune kò je hier allêênig BIJ de Boslaon. Gelukkig stinge d’r gêên huize in. Odderjon zal d’r, as tie weer is AAN d’n dijk was, best wel is DEURHEEN geslenterd zijn. Messchie wel mè z’n kist en bult op weg naer ‘t stesjon om aareges in ‘t binneland naer Buitenaf te gaon, of wie weet naer ‘n ver waarem land om daer te gaon baggere. Mor nou is tie, volleges Jaonusse, weer AAN d’n dijk, weunt ie OP d’n Dijk, BIJ de Waotertoren NAEBIJ de Zaoi!

Besjaon.

P.S. De slôp van d’n Ouwe Uibraaijing is in volle gang. Op onze website is dat aamel prachtig te vollege. In september is onze bezoekersruimte weer ope! Meer nieuws op www.historie-sliedrecht.nl